

Regeringskansliet
Infrastrukturdepartementet
103 33 Stockholm

Remiss av framställan om ändring i luftfartslagen (2010:500), luftfartsförordningen (2010:770) samt offentlighets- och sekre- tesslagen (2009:400)

Statens haverikommission (SHK) har anmodats att yttra sig över Transportstyrelsens framställan om ändring i luftfartslagen (2010:500), luftfartsförordningen (2010:770) samt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL.

SHK har inte några synpunkter på de föreslagna ändringarna i luftfartslagen och luftfartsförordningen. När det gäller förslagen till ändring i OSL har dock SHK följande synpunkter.

Händelserapporter är normalt det inledande underlag som SHK har för ställningstagande till om en händelse ska utredas eller inte. För varje händelse som rapporteras in till SHK fattas ett beslut om händelsen ska utredas eller inte. I beslutet finns normalt uppgifter från bl.a. händelserapporten, dock inte namn. SHK får regelbundet förfrågningar från media och allmänheten om SHK fått information om en viss händelse och om denna utreds av myndigheten. För SHK:s del är det självklart att besvara dessa frågeställningar samt förklara varför eller varför inte händelsen utreds med hänvisning till övergripande information om vad SHK känner till om händelsen, bl.a. från händelserapporten. Det är inte heller ovanligt att SHK:s beslut i frågan efterfrågas, vilket då regelmässigt skickas till frågeställaren.

Med transportstyrelsens förslag blir det oklart hur sådana situationer ska hanteras av SHK i framtiden. Det framstår som uteslutet att SHK, med hänvisning till sekretess, inte ska kunna berätta om en händelse rapporterats in till SHK, huruvida händelsen utreds eller inte samt förklara skälen för detta. SHK avstyrker därför förslaget i den delen.

Det kan här tilläggas att SHK och Transportstyrelsen har haft diskussioner i frågan samt att myndigheterna i vissa avseenden har skilda uppfattningar om hur bestämmelserna i händelserapporteringsförordningen (376/2014) ska tolkas och tillämpas när det gäller bestämmelserna om skydd för känslig information. Det finns skäl att påpeka att enligt artikel 15.1 händelserapporteringsförordningen (376/2014) ska bl.a. medlemsstaterna, i enlighet med nationell rätt, *vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa lämplig konfidentialitet* [SHK:s kurs.] för den händelseinformation som de erhåller. Mot den bakgrunden kan det ifrågasättas om

händelserapporteringsförordningen verkligen ställer krav på absolut sekretess under alla förhållanden. SHK delar dock Transportstyrelsens uppfattning att det måste säkerställas att bilaga 1-luftfartygen behandlas på samma sätt som andra luftfartyg i sekretesshänseende.

Det kan i sammanhanget noteras att 29 kap. 10 § OSL infördes som en del av genomförandet av EU-direktivet 2003/42/EG i svensk rätt. Den artikel som reglerade skydd av information (artikel 8) hade en liknande lydelse som nuvarande bestämmelse i EU-förordningen 376/2014: *Medlemsstaterna skall i enlighet med sin nationella lagstiftning vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa lämplig sekretess för den information som de erhåller i enlighet med [...]. De får endast använda denna information i enlighet med syftet med detta direktiv.* Enligt förarbetena till bestämmelsen i OSL är dess syfte att skydda rapportören och dennes identitet. Däremot är avsikten inte att själva händelsen ska omfattas av sekretess, se prop. 2006/07:110 s. 43 f. och 54.

Det kan även konstateras att det föreslagna undantaget som möjliggör utlämnade när det är nödvändigt för rättskipningen innebär sämre sekretess till skydd för den rapporterade än de nuvarande sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. 24 och 27 §§ OSL eftersom det omfattar även bötesbrott. Argumentet som anförs i Transportstyrelsens framställan, dvs. att kravet på att gärningen ska kunna antas föranleda någon annan påföljd än böter är svår att bedöma med hänvisning till avsaknaden av utarbetad praxis på området, är enligt SHK:s mening inte ett godtagbart skäl att införa en sådan undantagsbestämmelse. Bedömningen av om utlämnandet är *nödvändigt* för rättskipningen samt bedömningen av om fördelarna med utlämnandet överväger den ogynnsamma nationella och internationella påverkan ett utlämnande kan antas ha på framtida insamlande och tillgänglighet av säkerhetsinformation, kommer att bli minst lika svår. Hur sådana bedömningar ska ske framgår inte närmare av Transportstyrelsens framställan. SHK avstyrker det nämnda undantaget.

I detta sammanhang kan konstateras att när det gäller liknande bestämmelser i annex 13 (5.12) till 1944 års Chicagokonvention har Sverige meddelat följande avsteg till ICAO:

With regard to the constitutional freedom of information and access to public records and regulation (EU) No 996/2010 of the European parliament and of the Council of 20 October 2010 on the investigation and prevention of accidents and incidents in civil aviation and repealing Directive 94/56/EC, Sweden will not be able to ensure non-disclosure of recordings, transcripts of recordings and names of persons in every case.

Såvitt avser den föreslagna bestämmelsen om sekretess för uppgift från ljudregistrator vid arbetsplatser inom civil luftfart finns bestämmelser i artikel 14 EU-förordningen 996/2010 som skyddar sådan information. Som Transportstyrelsen nämner omfattas emellertid inte s.k. bilaga 1-luftfartyg av förordningens tillämpningsområde. Av artikel 5.4 framgår emellertid att myndigheten för säkerhetsutredning får besluta att, i enlighet med medlemsstaternas nationella lagstiftning, utreda bl.a. andra typer av luftfartyg än de som direkt omfattas av EU-förordningen,

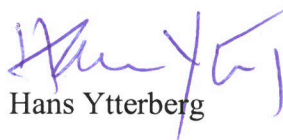
om det kan förväntas dra lärdomar av betydelse för flygsäkerheten. Att EU-förordningen genom ett sådant beslut blir tillämplig också på sådana utredningar framgår av artikel 5 punkterna 3 och 5. Eftersom även bilaga 1-luftfartyg ingår i SHK:s utredningsmandat är det SHK:s uppfattning att sekretessbestämmelserna i artikel 14 även är tillämpliga hos SHK inom ramen för händelser som berör denna typ av luftfartyg (jfr Kammarrätten i Stockholms dom den 25 september 2014 i mål 3337-14). SHK delar emellertid Transportstyrelsens bedömning att det finns skäl att införa en särskild sekretessbestämmelse för att säkerställa att uppgifterna skyddas även hos bl.a. Transportstyrelsen och Luftfartsverket.

Ovannämnda frågeställningar bör behandlas under den fortsatta beredningen.

Transportstyrelsens förslag anknyter till de förslag som tidigare lämnats i betänkandet *Nya bestämmelser om säkerhetsutredning av olyckor* (SOU 2014:82). Betänkandet har remissbehandlats och bereds för närvarande i Regeringskansliet (N2014/5227/TE).

SHK får framhålla vikten av att de förslag som lämnades i betänkandet genomförs. När det gäller de förslag i betänkandet (se kapitel 9) som berör offentlighets- och sekretesslagen bör dessa, med vissa mindre justeringar som beaktar att en ny lag om säkerhetsutredningar ännu inte har kommit till stånd, kunna genomföras i samband med nu föreslagna ändringar. Ett förslag, med sådana mindre justeringar av utredningens förslag, lämnas i bilaga 1.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Hans Ytterberg efter förordning av utredningsordföranden Mikael Karanikas. I ärendets slutliga beredning har utredningsordföranden Jonas Bäckstrand deltagit.

Hans Ytterberg

Mikael Karanikas

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) dels att 17 kap. 4 b § samt rubriken före denna paragraf ska ha följande lydelse, dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 32 kap. 7 a § med rubrik av följande lydelse, dels att 29 kap. 12 a § ska upphöra att gälla.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 kap.

4 b §

Undersökning av sjöolyckor och tillbud m.m.

Sekretess gäller för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet som avser undersökningar av *sjöolyckor* eller tillbud till sjöss eller *preliminära bedömningar av allvarliga sjöolyckor* enligt lagen (1990:712) om undersökning av olyckor, om det kan antas att syftet med en sådan undersökning eller *bedömning* motverkas eller den framtida verksamheten skadas om uppgiften röjs.

Sekretessen enligt första stycket gäller även för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet för att biträda verksamhet som avses i första stycket.

Sekretessen gäller inte för uppgift som tagits in i en *slutlig* rapport om undersökning enligt lagen om undersökning av olyckor.

Säkerhetsutredningar av olyckor eller tillbud

Sekretess gäller för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet som avser undersökningar av *olyckor* eller tillbud enligt lagen (1990:712) om undersökning av olyckor, om det kan antas att syftet med en sådan undersökning motverkas eller den framtida verksamheten skadas om uppgiften röjs.

Sekretessen gäller inte för uppgift som tagits in i *ett beslut* eller i en rapport om undersökning enligt lagen om undersökning av olyckor.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst fyrtio år.

29 kap.

12 a §

***Undersökningar av sjöolyckor och
tillbud, m.m.***

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som hänför sig till myndighets verksamhet som avser undersökningar av *sjöolyckor eller tillbud till sjöss eller preliminära bedömningar av allvarliga sjöolyckor* enligt lagen (1990:712) om undersökning av olyckor, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men.

Sekretessen enligt första stycket gäller även för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet för att biträda verksamhet som avses i första stycket.

Sekretessen gäller inte för uppgift som tagits in i en *slutlig* rapport om undersökning enligt lagen om undersökning av olyckor.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

32 kap.

7 a §

***Säkerhetsutredningar av olyckor eller
tillbud***

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som hänför sig till myndighets verksamhet som avser undersökningar av *olyckor eller tillbud* enligt lagen (1990:712) om undersökning av olyckor, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men.

Sekretessen enligt första stycket gäller även för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet för att biträda verksamhet som avses i första stycket.

Sekretessen gäller inte för uppgift som tagits in i *ett beslut eller* en rapport om undersökning enligt lagen om undersökning av olyckor.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.